

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2020/21

Destinace (země, město): Srbsko, Bělehrad

Jméno, příjmení: Denisa Walková

Místo působení (univerzita, fakulta, příp. katedra/ústav): Univerzitet u Beogradu, Filološki fakultet, Katedra za slavistiku, Grupa za bohemistiku

<http://www.fil.bg.ac.rs/lang/sr/katedre/slavistika/ceski-jezik/zaposleni/>

Český jazyk se v Bělehradě vyučuje formou čtyřletého bakalářského programu. Jedná se o jednooborový program (Český jazyk, literatura a kultura), který, na rozdíl od českého systému, není završen státní závěrečnou zkouškou ani obhajobou bakalářské práce. Po splnění všech zkoušek student získává titul bakalář. Následný „magisterský“ program trvá 1 rok, student obhájí diplomovou práci a je mu udělen titul master, který se však nerovná magisterskému titulu získanému v českém vysokém školství. Předmět určený pro jednooborové studenty se jmenuje *Savremeni češki jezik I–VIII, grupa G* (Současná čeština I–VIII, skupina G). Během jednoho akademického roku studenti absolvují dva předměty (např. *Savremeni češki jezik I, II* je určený 1. ročníku). Studenti nastupující na fakultu jsou většinou bez dřívější znalosti češtiny, v závěrečném ročníku se očekává výstupní úroveň C1. Aktivních studentů v akademickém roce 2020/21 bylo 35 (1. ročník – 9, 2. ročník – 10, 3. ročník – 8, 4. ročník – 8).

Hodinová dotace je následující:

Ročník	Předměty	Hodinová dotace	Vyučující
1.	Savremeni češki jezik I, II	3 x 90 min	výuka v tandemu (Nataša Keserović,

			Snežana Popović, Denisa Walková)
2.	Savremeni češki jezik III, IV	3 x 90 min	výuka v tandemu (Nataša Keserović, Snežana Popović, Denisa Walková)
3.	Savremeni češki jezik V, VI	2 x 90 min	Denisa Walková
4.	Savremeni češki jezik VII, VIII	2 x 90 min	Denisa Walková

Český jazyk lze na univerzitě studovat nejen jako hlavní obor, katedra slavistiky rovněž nabízí čtyřsemestrální předmět *Savremeni češki jezik I-IV, grupa P* (Současná čeština I-IV, skupina P). Tyto lekce jsou nabízeny studentům všech oborů, nejčastěji však této možnosti využívají slavisté a studenti knihovnictví. Hodinová dotace (pro všechny skupiny) je 2 x 90 minut, skupiny jsou rozděleny na začátečníky a mírně pokročilé (1. akademický rok = P1 a P2; 2. akademický rok = P3 a P4). Lekce pro začátečníky vyučuje srbská lektorka, pokročilou skupinu lektorka z Česka. Výstupní znalost odpovídá úrovni A2. V akademickém roce 2020/21 navštěvovalo začátečnickou skupinu 15 studentů, v pokročilých lekcích z předchozího ak. roku jich navazovalo šest.

Uváděné počty studentů však nejsou konečné – oficiální číslo (především v jednooborovém programu) je vyšší, a to kvůli studentům, kteří nemají splněny veškeré studijní povinnosti a opakovaně docházejí na zkouškové termíny. Bělehradská univerzita poskytuje svým studentům neomezený počet pokusů v sedmi zkouškových obdobích (2x září, říjen, leden, únor, červen, červenec).

Milou zprávou je, že studenti jsou relativně motivováni (především bohemisté). Pro většinu z nich bylo studium českého jazyka první volbou a jak sami tvrdí, rádi by našli uplatnění v oboru (jako lektoři, tlumočníci a překladatelé, zaměstnanci velvyslanectví nebo firmy, jež vyžaduje znalost srbského a českého jazyka). Vysoká míra motivace se projevuje nejen v lekcích, ale také

v mimoškolních aktivitách (např. účast v domácí překladatelské soutěži, účast na mezinárodní konferenci zahraničních studentů češtiny, návštěva festivalu československého filmu nebo jiných kulturních akcí pořádaných Velvyslanectvím ČR jako výstavy a literární události, aktivita v divadelním spolku při České besedě, brigáda/spolupráce s M. Fürstem na soudních překladech atd.).

Aktivitu studentů dokládá i jejich zájem o studium v České republice na semestrálních programech (Erasmus+) a letních školách. Již tradiční je spolupráce s Kabinetem češtiny Masarykovy univerzity (1 studentka na semestrálním pobytu – oba semestry, 3 studentky na letní škole). Mimo to mají studenti šanci vyjet na programy nabízené např. Karlovou univerzitou. Je pochopitelné, že letošek byl pro studium v zahraničí značně ztížen, a proto studenti s přihláškami vyčkávali na příznivější období.

I přes mnohá omezení se vedení univerzity (i katedry) snažilo co nejvíce snížit dopad koronaviru na vzdělávání studentů. S výjimkou poloviny listopadu a prosince, kdy byla epidemiologická situace v Bělehradě nejvážnější, probíhala výuka prezenčně v prostorách univerzity. Nadto mohla být uspořádána i beseda se spisovatelkou Blankou Čechovou, kde autorka představila srbský překlad své knihy *Total Balkan / Totál Balkán*.

Předmět *Savremeni češki jezik* zahrnuje jak procvičování gramatiky a konverzace, tak seznámení s českými reáliemi, kulturou a historií. Výuka vedená českou lektorkou probíhá od 2. semestru 1. ročníku výhradně v českém jazyce (1. a 2. ročník má navíc k dispozici i srbské lektorky). Procvičování řečového a psaného projevu je základem výše zmíněného předmětu, proto především starší ročníky píše každý měsíc eseje na téma příbuzné aktuálně probírané látky (např. vztahy, kriminalita atd.). Komunikační dovednosti jsou pak rozvíjeny skrze skupinové diskuze, výukové kartičky nebo simulace reálných situací. Všechny skupiny (jak bohemisté, tak studenti jiných oborů) mají k dispozici učebnice. Primární je *Čeština pro cizince* od M. Boccou Kestřánkové, lekce jsou pak doplňovány další literaturou nebo materiály lektora (handouty, přehledy gramatiky, články z novin a časopisů, hudba, videa, tipy na webové stránky, instagramové účty, mobilní aplikace na procvičování dané problematiky atd.). Výběr z užívané literatury je v tabulce níže:

Publikace	Autor
<i>Čeština pro cizince A1 a A2</i>	Boccou Kestřánková, M. – Štěpánková, D. – Vodičková, K.
<i>Čeština pro cizince B1</i>	Boccou Kestřánková, M. – Kopicová, K. – Šnidaufová, G.
<i>Čeština pro cizince B2</i>	Boccou Kestřánková, M. – Hlínová, K. – Pečený, P. – Štěpánková, D.
<i>Čeština pro život 1, 2</i>	Nekovářová, A.
<i>Basic Czech 1, 2, 3</i>	Adamovičová, A. a kol.
<i>Čeština pro středně a více pokročilé</i>	Bischofová, J. – Hasil, J. – Hrdlička, M. – Kramářová J.
<i>Česky krok za krokem 1, 2</i>	Holá, L.
<i>Cvičebnice B1</i>	Bischofová, J. – Hrdlička, M.
<i>Adaptovaná próza</i>	Holá, L. a další
<i>Česká čítanka</i>	Kořánová, I.

Kromě učebnic, gramatik a odborných publikací mají studenti k dispozici širokou nabídku beletrie – jak prózy, tak poezie. Bohemistická sekce univerzitní knihovny čítá kolem 4 500 knih. Univerzitní audiotéka nabízí přibližně 270 DVD od klasických filmů po současné komedie.

Na rozdíl od knihovny je vybavení učeben skromné. K dispozici je tabule a křída/fix, v jedné třídě se nachází LCD televizor a počítač. Ten však není připojen k internetu, a proto jsou možnosti prezentace českých médií omezené. Učebny bohemistiky se nacházejí ve sklepení univerzitní budovy, proto byla (za příznivých podmínek počasí) výuka přesunuta do blízkého parku. Toto prostředí příjemně ovlivnilo náladu celé lekce, a navíc měli studenti možnost procvičit specifickou slovní zásobu – např. ptactvo, plemena psů aj.

Lektorka sdílí kabinet s kolegy bohemisty a slovakisty (asi 10 osob), o stůl se dělí s jednou z kolegyň. Pracovní stůl je vybaven počítačem s připojením k internetu a černobílou tiskárnou.

Mimo výuky na univerzitě lektorka za přispění spolupráce Velvyslanectví ČR v Bělehradě zavedla výuku českého jazyka na jazykovém gymnáziu (Filološka gimnazija Beograd, Kamenička 2). V letošním – pilotním – roce byla výuka ztížena kvůli epidemiologické situaci. V prvním semestru se do předmětu zapsalo 28 žáků (napříč ročníky). Z tohoto počtu jej 11 úspěšně zakončilo (velké množství studentů bylo pouze formálně zapsáno, nikdy se však výuky reálně neúčastnili). V navazujícím semestru pokračovali 2 studenti. Výuka na gymnáziu od listopadu pokračovala online formou, jarní semestr navíc probíhal formou sudý – lichý týden, kdy se skupiny studentů střídaly na online a prezenční výuce. Tato změna vedla k nízkému počtu studentů a omezení časové dotace, 90minutové lekce probíhaly každý sudý týden (v předchozím semestru to byla 90minutová lekce každý týden). I přes malý počet studentů vedení gymnázia vyjádřilo zájem o pokračování, a proto bude výuka probíhat i v následujícím akademickém roce.

Výuka jazyka na gymnáziu se zaměřovala především na komunikační základy využitelné pro potřeby každodennosti. Využívaly se publikace Lídy Holé – *Čeština Expres* a *Česky krok za krokem 1*. Lekce byly doprovázeny online podporou k procvičování (Quizlet, LearningApps, krátké české zprávy), které se u žáků těšily oblibě.

Působení na lektorátu nezahrnuje pouze výuku češtiny. Součástí je vytváření „doprovodného“ programu nebo zapojení se do aktivit České besedy atd. Lektorka se spolupodílela na organizaci překladatelské soutěže, konkurzu pro nově se zakládající pěvecký sbor při České besedě anebo pomáhala s překlady (česká pásma) pro rozhlasovou hru *Boginje sa Žitkove / Žitkovské bohyně*.¹

Mimo tyto aktivity navázala spolupráci s Centrem zahraniční spolupráce Masarykovy univerzity, které nabídlo online kurzy (*International Law and Human Rights, International Relations and Threats to Global Security*). Bohužel této šance studenti nevyužili a nerozšířili tak své portfolio a šanci na pozdější uplatnění. Pro příští akademický rok jsou naplánovány akce, které nemohly letos proběhnout, jako jsou pasování zobáků (přivítání studentů 1. ročníku), vánoční večírek, propagace oboru na dni otevřených dveří a setkání studentů s absolventy.

Na závěr pár slov k životu v Bělehradě. Lektori podepisují smlouvu na dobu určitou, která je po souhlasu zúčastněných stran prodloužena. Pravidelný 14denní plat je daněn, zároveň je

---

¹ https://www.youtube.com/watch?v=ck8PiAcVMEU&t=998s&ab_channel=%C4%8Ce%C5%A1kabetesedaBeograd

strháváno zdravotní a sociální pojištění. Univerzita poskytuje tyto zaměstnanecké benefity: měsíčník na městskou hromadnou dopravu, stravné v rámci školních jídelen a ubytování na studentských kolejích. Kvalita služeb jídelny je však na pováženou. Bohužel ani ubytování neodpovídá základním standardům – sociální zařízení je nevyhovující a teplá voda teče pouze v určitou denní dobu. Kuchyňský koutek obsahuje indukční jednoplotýnkový vaříč a velmi skromný minibar. Ani připojení k internetu není stabilní a často vypadává. Problémy jsou také s elektřinou, výpadky nebyly občasné, proud někdy nefungoval celý den. Samostatnou kapitolou je pak „skládku skla“ pod okny pokoje, která sváží kontejnery plné skleněného odpadu v nočních hodinách, nejčastěji od 3. hodiny ranní. Na kolejích je možnost ubytování návštěv (jedné osoby, pokoj je dvoulůžkový), cena se pohybuje přibližně okolo 559 dinárů na noc, v době pandemie byl však přístup veřejnosti do prostor ubytování přísně zakázán.

Brno 29. července 2021

Mgr. Bc. Denisa Walková